

Katsaus vuoden 2011 toimintaan (tiivistelmä)

Lastenkirjainstituutissa edistyi vuoden 2011 aikana erityisesti kirjastoluetteloinnissa, kuvitustutkimuksessa ja kuvitusarkiston kehittämisessä. Lisäksi järjestettiin uudenlaisia tapahtumia, kuten Lukuvalmennus-luentosarja ja LKI:n jäsenille tarkoitettuja Lastenkirjailtoja. Toiminnan monipuolisuuden tekivät mahdolliseksi apurahat ja lahjoitukset.

Kirjastotoiminta ja kuvitusarkisto

Lastenkirjainstituutin toiminnan ydin on kotimaisen lasten- ja nuortenkirjallisuuden erikoiskirjasto. Kirjastoon hankittiin vuonna 2011 yhteensä 2 255 teosta (vuonna 2010 1859), joista 89 oli tutkimus- tai tietoteosta.

Vuosina 1920–1990 julkaistun lasten- ja nuorten proosan takautuvaa luettelointia pystyttiin tekemään Majaoja-säätiön myöntämällä 5 000 euron avustuksella. Takautuvaa luettelointia odottaa vielä noin 10 000 nidettä. Kirjaston luetteloitu kokoelma oli vuoden lopussa 53 822 kirjaa, ja Onnet-tietokantaan oli luetteloitu 43 035 nidettä. Luetteloituja kirjoja on 64 kielellä. Luetteloimatta on vielä arviolta 10 000–15 000 kirjaa.

Lastenkirjainstituutin kuva-arkistossa on kotimaisten lastenkirjakuvittajien kuvaoriginaaleja ja luonnoksia yhteensä noin 2 500. Näiden lisäksi Camilla Mickwitziltä ja Maija Karmalta on arkistoituna painotuotteita, käsikirjoitusversioita ja kirjeitä noin 2 000. Taidehistorioitsija Heli Kaukiainen työskenteli kahden kuukauden ajan kuvitusarkiston tilan arvion parissa ja teki myös toimenpide-ehdotukset sen hoitamiseen ja kehittämiseen.

Vaikuttaminen ja yhteistoiminta

Lastenkirja-alan toimijoille suunnattu Kirjakori 2010 -katsaus järjestettiin perjantaina 1.4.2011 Vanhan kirjastotalon musiikkisalissa Tampereella. Osallistujia oli 130.

Syksyllä 2011 järjestettiin kuuden illan Lukuvalmennus-luentosarja, jossa innostettiin ja opastettiin lasten vanhempia lukemiskasvatukseen. Lisäksi aloitettiin LKI:n kannatusyhdistyksen jäsenille suunnatut mutta kaikille avoimet Lastenkirjaillat, joissa hallituksen jäsenet kertoivat lastenkirjallisuuden ja -kulttuurin osa-alueista. Tampere kuplii -sarjakuvatapahtuma alkoi Lastenkirjainstituutin iltatapahtumalla.

Yhteistyössä Topelius-seuran ja Suomen Tietokirjailijat ry:n kanssa järjestettiin Lasten- ja nuorten tietokirjaseminaari Helsingissä. Tampereen yliopiston kieli-, käännös- ja kirjallisuustieteiden yksikön kanssa järjestettiin tieteellinen seminaari Lastenkirjallisuuden vaikeat aiheet.

Onnimanni-palkinto jaettiin 18.10. Päätalo-instituutin Napero-Finlandia -sadunkirjoitus-kilpailulle.

Lastenkirjainstituutin edustajat ovat pysyvästi mukana Lastenkirjapöllö-palkinnon esiraadissa. Lisäksi Lastenkirjainstituutti lähetti yhdessä Kirjastoseuran kanssa ehdotukset ja lausunnot Astrid Lindgren Memorial Award -palkintoraadille. Vuoden 2012 palkinnonsaajiksi ehdotettiin Mauri Kunnasta, Tuula Kallioniemeä ja Ilon Wiklandia.

Toiminnanjohtaja vieraili Maktens pluttifikasjon -konferenssissa Norjan Stavangerissa. Hän esiintyi paneelissa yhdessä Ruotsin, Norjan, Tanskan ja Belgian instituuttien johtajien kanssa. Lisäksi hän luennoi uusimmasta suomalaisesta lastenkirjallisuudesta.

Julkaisu- ja tutkimustoiminta

Instituutin omassa julkaisusarjassa ilmestyi artikkelikokoelma Satusaappaat ja runopilli. Onnimannin artikkeleita 1978–2008. Kokoelman toimittivat Tuula Korolainen ja Anja Kanerva.

Graafikkoharjoittelija Anu Joukkola toteutti Maija Karman alkuperäiskuvista kuuden kortin sarjan.

Tutkimuksen puolella kirjastonhoitaja Päivi Nordling jatkoi kuukauden ajan Lastenkirjan kuvitustaide 1847–2000 -projektin bibliografiaa ja tietokirjailija Maria Laukka sen artikkeliosuutta. Jenny ja Antti Wihurin apurahan turvin aloitettu selvitys jatkui vuodelta 2010.

Tilat, kalustot ja laitteet

Instituutin toimitilat Puutarhakatu 11 A:n toisessa kerroksessa ovat 500 m². Kahden kellarivaraston kanssa tilaa on kaikkiaan 538,5 m². Entisen käytännön mukaan vuokra sisältyy Tampereen kaupungin myöntämään avustukseen. Siivouksesta huolehti alkuvuodesta WTS-palvelut Oy, kunnes kaupungin tekemän kilpailutuksen voitti Lassila & Tikanoja.

Verkkoyhteyksien katkosten vuoksi jouduttiin uusimaan palomuuuri ja modeemi.

Kannatusyhdistys, hallitus ja henkilökunta

Kannatusyhdistyksen jäsenmäärä oli vuoden 2011 lopussa 513 (vuonna 2010 508), joista 470 (2010: 466) henkilöjäseniä ja 43 (2010: 42) yhteisöjäseniä. Jäsenmaksu oli henkilöjäseneltä 30, opiskelijajäseneltä 15 ja yhteisöjäseneltä 50 euroa.

Yhdistyksen kevätkokous pidettiin 19.4. Puheenjohtajana toimi tietokirjailija Matti Leinonen. Syyskokous pidettiin 24.11. apulaispormestari Olli-Poika Parviaisen toimiessa puheenjohtajana. Molemmat kokoukset järjestettiin instituutin tiloissa. Kevätkokoukseen osallistui 16 jäsentä ja syyskokoukseen 14.

Kannatusyhdistyksen hallituksen puheenjohtajana jatkoi Markku Töllinen ja varapuheenjohtajana Tuula Korolainen. Hallitus kokoontui viisi kertaa. Työvaliokunnan kokouksia pidettiin neljästi. Tukirahaston johtokunta kokoontui kaksi kertaa. Julkaisutoimikunta ja kirjastotoimikunta olivat kumpikin kerran koolla. Onnimanni-palkintolautakunta kokoontui kerran ja Lastenkirjapöytäkirja neljä kertaa.

Vuoden 2011 aikana Lastenkirjainstituutista sai palkkaa tai palkkiota yhteensä 56 henkilöä.

Talous

Lastenkirjainstituutin tulot muodostuvat pääasiassa opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) kautta saatavasta valtion avustuksesta sekä Tampereen kaupungin avustuksesta. Onnimannin julkaisemiseen opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi kulttuurilehtitukea 11 000 euroa. Otavan kirjassäätiön vuonna 2007 myöntämä 2 000 euron apuraha käytettiin vuonna 2011 Satusaappaat ja runopilli. Onnimannin artikkeleita 1978–2008 -antologian julkaisemiseen.

Majaoja-säätiön myöntämällä 5 000 euron avustuksella luetteloidtiin lasten ja nuorten proosaa vuosilta 1920–1990 takautuvasti kirjaston Onnet-tietokantaan. Selvitystä suomalaisten lasten- ja nuortenkirjallisuuden kuvittajien tuotannosta 1847–2000 jatkettiin Wihurin rahaston edellisenä vuonna myöntämällä apurahalla. Keväällä järjestettyyn Kirjakori 2010 -tapahtumaan saatiin 4 000 euron avustus Suomen Kulttuurirahastolta. Valtion kirjallisuustoimikunnan myöntämällä 3 000 euron tuella toteutettiin lasten vanhemmille ja muille kasvattajille suunnatut Lukuvalmennusillat.